

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
25 august st. v.
6 septembre st. n.

Ese in fiecare duminică.
Redacțiunea :
Strada principală 375 a.

Nr. 34.

ANUL XXVII.
1891.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe 1/2 de an 5 fl.; pe 1/4
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei

N o p Ț i.

După-atâta-amar de vreme, mai simțesc încă dulceta
Cântecului ce s'atungă și îmi umple totă viața
Și me face să fiu tiner și să uit atâtea rele, —
Ah! să nu me treziți cumva din iluziile mele!

Dați-mi pace să fiu singur, nu-mi plac veselii nebune,
In căsuța-mi umilită — la lumina dalbei lune,
Se scoborâ năptea n'trăgă cu minunea ei de vrajă;
Luna, stelele și codrii la ferestra mea țin strajă.

Și acesta dulce pace cui nu i-ar pute fi dragă?
Să ascuți atâtea hasmuri câte-ți spune-o năptie n'trăgă!
Ce iubiri! năptea n'drăgise dalba diuă cu-al ei sôre
Și tot fuge s'o ajungă peste-a codrilor rezore.

Dalba lună trist zimbeșce și tot caută in vale
Să mai deie de păstorul ce-a furat mințile sale —
Și chiar stelele duiose tot clipeșce până la ȝiori
Și cu dragoste curată vérsă lacrimi pe flori.

Codrii n'mărmuriți in prēja adormitelor isvôre.
Scaldă-și pôlele n'verđite in molateca recóre
Și ascultă duși la cântul paserii din crénga verde,
De-o iubire-așă de dulce intreg sufletu ți-ai perde.

Năptea totă-i indrăgită cu-a ei lună, cu-a ei stele
Și cu codrii cu isvôre -- vai! de dragostile mele --
Cui să mai vorbesc de-acuma? vi-ți aduce-aminte pôte,
C'am iubit și eu odată și m'am plâns la voi la tôte.

V. B. Muntенescu.

Greșelă de adresă.

(Urmare.)

IV.

Când Romulus vesti pe Iulia Zora că a compus
o poemă, acesta bătù din palme ca un copil . . .
— Ia să vedem ce ai putut scrie, după ce
m'ai cunoscut, ȝise ea.

Dar Romulus își aminti cuprinsul și vedù că
nu se potriveșce cu așteptările Iuliei, care vedea
de sigur, că lucrarea eră o poemă amorosă.

— Dragă Iulio, poema mea eră incepută și ter-
minând-o, n'am făcut altceva decât să urmez firul
primei inspirațiuni. . . Te asigur inse, că va fi ultima
lucrare decepționistă.

— Și alt . . . ce-ai mai scris? . . . întrebă ea
clipind ochii cu drăgălașie.

— Sufletul îmi e plin de tine, Iulio . . . Un mo-
ment anume . . . și o să se reverse in valuri de iubire
pasionată . . . Sânt sigur că voi scrie bucățile cele
mai alese . . . demne de tine care mi-ai ocupat sim-
țire, cuget, activitate . . .

— Cu adevărat că me iubeșci, Romulus?

— Iulio, ca poet, se pot găsi critici cari să me
acuse chiar că nu simțesc . . . Ca om, care ar îndrăzni
să me acuse că sânt nesimțitor și că nu te-aș iubi,
decă acel critic te-ar vedé și l'ai privi cum me pri-
veșci pe mine . . . Dinpotrivă, mi-ar strigă atunci: îți
pricep puterea pasiunii și versurile îți sânt oglinda
ei adevărată; am veđut-o pe aceea pe care o cânti
in ele . . . Dómne, frumoșă e! . . .

Îi luă o mână intr'ale sale și după ce i-o sărută,
i-o strinse pe inima lui.

Iulia fu adânc mișcată, ca femeie care pôte cu-
noșce și deosebi adevărul de neadevăr și aprinderea
sângelui de izbucnirea admirativă a pasiunii, in
materie de amor.

Romulus o iubiă ca pe un ideal urmărit și aflat;
ea-l iubiă ca pe omul pe care ea-l despărția de tabera
comună a celorlalți muritori.

Ce mulțămită s'ar fi lipit de peptul lui, ca mai
de aprôpe să simță bătăile acelei inimi plină de
poesie și de amor!

Un singur scrupul îi opri pornirea: ideia de a
se fi dat lui prea curênd. Cunoșcea in Romulus pe
poetul, nu in destul pe om; și omul putea pe urmă
să-i ia in nume de ușurință repede ei uitare de sine.

Romulus din parte-i, ar fi cedat forței momen-
tului; dar șcicia din esperință, că un esces chiar de
delicatețe este primit și bine respălătit la ocașiune
prin cuvinte care merg la inimă și mulțumesc de o
mie de ori mai mult.

In aceea ȝi citiră impreună, in liniștea casei mari
a Iuliei, câte-va bucăți ale poezilor noștri fruntași.

Admirară *pastelurile* lui Alecsandri, se entusi-
asmară de *patrioticile* lui Bolintineanu, lăcrimară, zîm-
biră, se intristară și riseră, cu Deparațianu, Zamfi-
rescu, Nicoleanu și Anton Pann . . .

O întregă generațiune trecù pe subt ochii lor,
— a patrioților desinteresați cari aduseseră unirea, a
poezilor dintre care unii băteau stêlpii unei literaturi
naționale, iar alții incepeau a clădi.

Și discutând, césurile fceceau pe nesimțite . . .

Ce viață frumoșă incepea pentru amândoi . . .
Și el și ea, instruiți, apropiindu-se prin potrivire de
idei, cât și prin potrivire de simțăminte.

Și cu toate acestea, ieșind dela Iulia, un nor de îngrijire trecu pe fruntea lui Romulus . . . acelaș gând îl cuprinse: dar Iulia va afla adevărul, identitatea deosebită a omului și a poetului?

Incepuse s'o iubescă. Situațiunea avea un farmec ciudat pentru dânsul. Ar fi fost un om nenorocit ca Iulia să-l fi disprefuit în urmă . . .

Dar, nu . . . Póte că nu o să fie așa. O femeie și de spirit și de inimă ca dânsa, odată ce-l va cunoșce cu totul îl va iertă . . . séu alt-fel, amorul ei numai pentru poetul, ar rămâne un caprițiu, de vreme ce omul corespușese așteptărilor ei, decât nu cumva le și întrecuse. Speranță inse. De ce să védă tot negru?

Se află într'o stare foarte voióșă a sufletului când îi fu anunțat poetul Ludescu, a treia și după visita la el.

Poetul îi aducea poema: *Nebunii* și 2 bucăți de poesii lirice, pline de pornirea unei pasiuni curate; bucăți în care poetul își punea totă comóra lui de artă și simțire, după cum în amorul seu își punea totă speranța unei vieți neasemănat de frumoșă.

— Va să dîcă iubești? îi dîse Nipreanu, c'o bucurie ce miră pe poet, dar care, producându-i mulțumire, îl făcu să se destăinuiescă cu ușurință.

Bucuria lui Nipreanu avea inse altă cauză: poesii se potriviau cu starea sufletului seu, cu starea lui față cu Iulia; se potrivă cu ce ar fi voit el să serie ca să mulțumescă pe Iulia.

— Când m'ai întreat alaltă-ieri decât iubesc, nu ți-am respuns. Iubiam, dar eram adânc amărit, căci făptura în care îmi vedeam idealul sta rece față cu admirațiunea și cu încercările mele d'a o incredință de puterea și de sinceritatea iubirei mele. Și aseră, dle Nipreanu, aseră, nu mai departe, amice, am găsit în ea o altă ființă, pe adevărata, așa cum mi-o inchepuiam, iubitóre, incredetóre, duióșă. O invinșese iubirea pentru mine, contra căreia luptase dintr'un simțimint preconcepuit de témă, căci vęduse doue iubiri nenorocite. Au fost de ajuns câteva momente ca să m'audă vorbindu-i și . . . fericirea îmi zimbă odată cu zimbetul ei de mulțumire și de incredere. Nebun de bucurie, am așternut în calea ei versurile acestea, ca cele dintei flori ale iubirei împărtășite. Ți le incredințez . . . publică-le. Și acuma că sînt iubit, pot infruntă tot cu seninătatea de suflet, fără să me mai supere prostiile omenești, micimile de suflet. M'amestec în ori-ce societate vrei dta; intru în lumea în care me vei introduce, ca să strălucesc, ca să fiu considerat ca ceva . . . pentru dânsa. Sînt al dtale.

— Minunat, amice Ludescule, minunat. În curând o să-ți dau prilejul d'a puté să-ți faci o frumoșă aparițiune într'o lume care te va înțelege și aprecia. Apropo, te rog, scapă-me de o belea, dragă Ludescule. Fă-mi vr'o câte-va versuri nostime la adresa unei cucóne frumoșe, pentru albumul ei. Imi tot cere să-i scriu ceva . . . și pentru că-i plac versurile . . . înțelegi.

— Bine. O să me gândesc la Lucia mea și o să fac . . . ca pentru dânsa.

— Ți mulțumesc.

După mésză poetul și Nipreanu o porniră în oraș, — poetul, ca să caute să-și zărască măcar iubita, pseudol-poetul Nipreanu ca să beneficieze de versurile amicului seu.

Iulia Zora îl așteptă cu nerăbdare. După bucata prin care poetul se mai ridicase c'o tréptă în considerația ei, se așteptă la ceva adresat ei, în care să fie vorba de dânsa, de fericirea lor.

Cum îl vędu pe Nipreanu intrând pe pórtă, alergă înainte-i, îi luă pălăria, i-o puse în cuier, îi

ajută la desbrăcatul pardesiului și, petrecându-i brațul pe după brațul lui, îl privi în ochi întrebător, afectuos.

— Am scris, îi respunse el scurt.

Iulia se roși . . .

— Să vedem, grăi ea cu nerăbdare, — după ce se aședară unul lângă altul . . .

Ca să-i mărască plăcerea, Nipreanu îi ațită puțin nerăbdarea prefăcându-se că-și cată și nu-și află ușor hărțile; apoi până să le desdoiescă . . . mai trecură câte-va clipe.

În sfârșit ceti, rar, bine, cu artă, — citire studiată, făcută pe lângă calcul și cu emoțiunea adevărată a situațiunei.

Iulia Zora fu cu desevêșire captivată și cele din urmă temeri i se risipiră.

V.

— Iacă! strigă cu mirare feciorul lui Nipreanu . . . scrisorile! Ți! fir'ar a dracului de istorie. Și dór de doue ori mi-a spus domnul să le pui la cutia a bună! Să le ia naiba! S'au amestecat cu jurnalele și . . . le-am uitat. Ei, da vorba aia: tot mai bine și mai târziu de cât nici o dată.

Feciorul pseudo-poetului scutură în biaroul stăpânului, și dăduse peste primele doue scrisori găsite de Nipreanu în cutia lui particulară, — scrisori adresate poetului de la *Polovraci*.

Înainte de a desface pe a treia care-l și condusese la fericirea presentă, — Nipreanu recomandase feciorului să le puie la cutia direcției poștelor.

Sosind a treia scrisóre, el nu-și mai dăduse osteneța să întrebe pe fecior decât pe celelalte le pusese ori nu pe calea d'a ajunge la destinație și iată că feciorul, conșciințios de altfel, se hotări să le puie și acum, târziu.

Și le puse, în adevêr, — fără să vestescă pe stăpân de fapta lui cea bună.

În aceeaș și, pe după prânđ, poetul Ludescu făcea portretul iubitei lui în cele mai armonioșe versuri, cufundat cu totul în admirațiunea și în amorul lui.

— Doue scrisori! îi glăsui cineva la ușă și prin întredeschidetură i le strecură.

O umbră se mișcă la ușă, se auđiră pași depărtându-se . . . și iarăș tăcere, în vreme ce scrisorile stăteau cădute, una pe față cu timbrul Majestății Sale, pecetluit în frunte cu sigiliul . . . poștei; cealaltă cu fața în jos . . . amëndoue nemișcate, tăcute, tainice . . .

— Dela cine-or fi? se întrebă poetul, în timp ce alcătuiă un vers fróte impotrivor, — și se cufundă iarăș în activitatea lui.

(Încheierea va urmá.)

Radulescu-Niger.

Carte vechie.

umea este carte vechie,
Mii de ori fiind cetitã,
Ea ajunge ca să fie
Palidă și mohoritã.

Și în loc să stau să număr
Filele-i știute, mi-i vine,
De urit să-mi suflu lampa
Și să dorm pe veci, mai bine.

George Murnu.

Jertfa de sine.

— Piesă de Eugen Scribe. —

Persónele :

James Morton quaker.
Miss Georgina, baletistă.
Arthur Darsie, marchis de *Clifford*, pair de Anglia.
Clayton, amic al lui *Darsie*.
Toby.
 Un lacheu.

Doi lorđi, amici ai lui *Darsie*. Slugi.

(Un etac fórte elegant, Ușă in fund și pe de lături; pe o mėsă o gitară, note de musică, obiecte de scris și gravuri Doue ferești mari in fund.)

Scena I.

Georgina, *Lord Darsie*, mai mulți lorđi tineri la mėsă, dejunând. *Georgina* la mijlocul mesei; *Darsie* la stânga; *Clayton* la drépta.

Darsie. Nu mai incapa nici pic de indoielă, că numai in Anglia póte bé cineva adevératul vin de Șampania.

Clayton. Și e cu mult bun decât in Franța, de-orece costă și mai scump.

Georgina. Tocmai pentru asta cred și eu. Milordul șcie să alégă lucrurile cele mai delicióse...

Darsie. A! prea multă galanterie!.. căci dta, mis *Georgina*, dta, minunea operei! cea mai ușórá baletistă din lume! dta șcii să ne infățisezi niște lucruri cu mult mai fermecátóre decât ar fi putut trece vr'odată prin mintea mea.

Georgina. Prea multe complimente, milord!

Darsie. Eu nu spun decât adevéruri brevetate sub garanța guvernului; dealtmintrelea nici odată nu m'am simțit cu mai multă poftă de vorbit decât astăzi; și fiind că la dezert e momentul destăinuiriilor, trebuie să fac cunoscut amicilor mei fericirea...

Georgina. Te oprese! te rog să taci!

Darsie. (Ridicându-se.) Cu neputință! iată-me urcat la tribună, și voi vorbi. ve voi face cunoscut, scumpii mei amici, că eu, *Arthur Darsie*, marquis de *Clifford* și pair al Angliei, me insoțesc in secret, sêptemâna viitoare, cu cruda, cu neimblândita mis *Georgina*, Lucreția teatrelor nóstre! — și ve invit pe toți la nuntă.

Toți. (Sculându-se.) Să fie cu putință? (*Clayton*, *Georgina* și *Darsie* in fața scenei; un lord se pune pe canape, un altul merge la mėsă cu gravuri. Lacheul ridică mėsă)

Darsie. Ei! ce diciteti? — Ce vuet, ce sbucnire are să facă vestea acesta in lume! *Toți* n'or să mai vorbescă decât de mine, cu tóte că până acum nu se ocupau de loc de persóna mea. Dar ce póte face mai multă rescólă in lumea inaltă, decât o căsătorie nepotrivită in rang...

Georgina. (Cu mândrie.) Cum nepotrivită? dar șcii că faci să nască și 'n mine amorul propriu! — Mi se pare că ț-am promis eu, să me scobor până la dta... renunțând de a mai fi artistă pentru a deveni o simplă marquisă. Și încă cu ce condiții?

Darsie. Da! nu ț-am uitat condițiile! Mi-ai dīs, că decă până intr'un an nu vei găsi pe nimene care să-ți atingă córdă inimei, imi vei da mie preferența.

Georgina. Ș-acel an încă nu s'a incheiat.

Darsie. Dar e ca și implinit; nu mai lipsește decât patru séu cincii dīle; ș-apoi, nu cred să fii așa de rigurósă! O baletistă trebuie să-și ție intotdeauna angajamentele.

Georgina. Baletistele sũnt fórte spulberatice, ț-o

mărturisesc, dar au unele incăpăținări curióse: și decă s'ar întemplă să-mi pice cineva la inimă, — după cum o dorese chiar, — atunci dta...

Darsie. Nu se póte una ca asta... să iubești pe un altul!

George. Și de ce nu?

Darsie. Pentru că eu te iubesc mai mult decât intréga Londră; te iubesc așa incat imi sar mințile din loc, și am jurat, ba chiar am pus rămășag, că vei fi a mea fie intr'un chip, fie in altul, și cum in alt chip nu e nici un mijloc...

Georgina. (Cu mândrie.) Milord! asta nu e vina mea. — Sũnt doi ani decând tării după mine mii de adoratori; cari-de-cari mai deochiați; dar in această mulțime uniformă, insedar am căuta măcar unul singur pe care să-l pot iubi... și-l caut încă și astăzi...

Darsie. Dovédă că eu sũnt singurul... și cum ț-o spuneam...

Georgina. Dar ce vuet se aude?

Darsie. Trăsura mea a venit; trebuie să mergem la *Hyde-Park*.

George. (La ferésta din stânga.) Dar ascultați, aud un vuet mare, țipete, o adunătură de ómeni...

Darsie. Trebuie să fie vr'o petrecere poporală, vr'un ministru huiduit...

Scena II.

Morton. (Intrând prin fund.) Cum? ce fel? ni-meni nu se urnește, nu sare in ajutor când unul din frații nóstri a fost așa de reu rânit!

Darsie. Fratele meu, baronetul?

Morton. Nu, meșterul *Patrik*, un negustor fórte cum-se-cade, a fost călcat de o trăsură ce' intră in hotelul acesta.

Darsie. Trăsura mea!

Georgina. (Servilor sei ce-s in lund, și cari servesc.) Alergați iute și dați ajutorul trebuincios. (Ese cu dênșii; unii lorđi es cu ea)

Darsie. Pentru ce dobitocul a trecut pe dinaintea cailor? Căii mei nu sũnt obicínuiți să mērgă la pas.

Morton. Dar un vezetiũ bun póte să-i conducă mai incetinel.

Darsie. Decă i-ar plesni prin cap așa ceva, l'aș da la moment afară.

Morton. Și eu, frate, dec'as fi in locul lui, aș fi dat deja afară pe un stăpân ca tine.

Darsie. Indrăznești încă să me tutuești! pe mine, lordul *Darsie*?

Clayton. Dar nu veți tu, după costumul și vorba lui, că acesta e unul din secta quakerilor?

Darsie. Un quaker?.. a! da.

Clayton. Care negreșit e amic cu meșterul *Patrik*.

Morton. *Toți* ómenii sũnt amici, și cea dintei datorie a nóstră e a ajuta pe cei ce suțer, or cine ar fi ei!

Darsie. (Ridënd.) Orcine?

Morton. Aceste sũnt invățaturile nemuritorului *Ben-Johnson*, capul credinței nóstre. Decă nobilul teu cal ar fi rânit, eu l'aș ingrigi, cum te-aș ingrigi de asemenea și pe tine ónsuți.

Darsie. Frumósă comparație!

Morton. N'ar trebui să te supere asta, amice *Darsie*; calul este un animal nobil, o ființă trebuinciosă.

Darsie. Dar șcii că-i de mirat, atât ca stil cât și ca costum! Vra să dīcă, după inchipuirea dtale eu aș fi o ființă netrebuinciosă...

Morton. Aici? așa cred...

Darsie. Cum ?

Morton. In acest loc impodobit cu lucruri rare și netrebuitoare, in acest etac lucos, nu pot decât să te privesc și să te admir, ca pe-o mobilă de prisos !

Darsie. Asta e prea mult !

Scena III.

Acceiași, Georgina, reintrând.

Georgina. N'are să-i fie nimic reu : am pus să-l ducă într'o odaie, unde va veni incurând și doctorul să-l vedă.

Morton. Femeie, faci biue . . . (Privind-o.) A ! . . . ce frumôsă ești !

Georgina. Adevărat ?

Morton. Un quaker vorbește totdeauna adevărat.

Georgina. Vra să dică, nu ești ca acești domnișori ? . . . îți mulțumesc.

Morton. De ôrece tu ești stăpâna acestei case trimite repede in Strand, a doua dughiană la stânga, la Patrick vîndătorul de mărunțisuri, spre a vesti pe fiica sa . . . Nu, asta ar inspăimântă-o ! Să se deede șcire numai lui Toby, calfa lui, de ceea ce s'a întemplat, și să-i spue să vie aici lângă stăpânul seu și lângă mine . . .

Georgina. (Unui serv.) Ai aușit ?

Morton. Du-te, amicul meu, și-ți mulțumesc dinainte. (Servul ese.)

Darsie. De minune ! el pornește aici ca la dînsul acasă !

Georgina. Și face bine. Un quaker e lucru foarte inveselor, și eu una, n'am vîdut nici odată de aprôpe un quaker . . . vom petrece dar cu el și mai mult . . .

Morton. (Privind-o.) Creșum deodată . . . m'am înșelat . . . Spulberatică, ca și celelalte . . .

Georgina. Spulberată ? . . . dar asta nu-i galant de loc ; vîd inse că e un lucru foarte bun să fie cineva quaker : îți iei dreptul de a spune fiecărui defectul seu, fără nici o tîmă, fără nici o primejdie ; ș-afoi, — asta e un mijloc nou de a produce efect.

Morton. Decă te crești așa, — cu atât mai reu ; — avusem altă idee de tine.

Georgina. Și pentru ce nu ? fiecare jîcă un rol aici in lume ; tu ț-ai ales pe acesta.

Morton. (Indignat.) Eu ? să joc un rol ? — Am studiat invîțăturile lui Ben-Johnson, incerc să le pun in lucrare, și să fiu om onest ; iată totul.

Georgina. Om onest ! tocmai ce țiceam eu, un rol original ! — Și dta, milord, care-ți place așa de mult tot ce-i bizar și estravagant, de ce nu te faci quaker ?

Darsie. Eu ?

Georgina. Acêsta ț-ar schimbă felul nebuniei.

Morton. Nebuniei ! ce va să dică asta ?

Georgina. Aha ! filosoful ! iată dar că te mîinii, și faci foarte reu.

Morton. Fac reu ?

Georgina. Că nu m'ai lăsat să mîntui vorba, vîiam să spun milordului, care suspină pentru mine, că așa avé o dcosebită afecție pentru un quaker . . . și că l'aș iubi dec'ar puté avé iusușirea unui înțelept . . .

Morton. Dorinți nebunești ! — căci decă in tidva lui ar intră inușirea înțelepciunei, atunci nu te-ar mai iubi pe tine.

Georgina. Milordule quaker, mi se pare că in casa mea . . .

Morton. Femeie, acum tu te-ai mîniat.

Georgina. Ai dreptate, — și te iert dar ; și de-altmintrelea nu înțeleg pentru ce tu m'ai cruță mai mult dcăt domnii acêștia, pe mine, care nu prețesc mai mult dcăt ei.

Toți. A ! Milady !

Georgina. Și ca să-ți dovedesc, că am un caracter bun, te poțesc la mîsă in astă sîră cu noi.

Morton. Nu.

Georgina. Dar asta e onest, — pentru ce nu ?

Morton. Am țis, nu !

Georgina. Am aușit eu c'ai țis, nu ! și acest cuvînt m'a lovit cu atât mai mult, cu cât nu sînt obicînuită de loc cu dînsul. Ce mai este ?

(Va urmă.)

N. A. Bogdan.

Un vechiu metod de calculare pe degete păstrat la Români.

În meritosul op german «Prelecțiuni asupra istoriei matematicei de Maurițiu Cantor tom I dela timpurile cele mai vechi până la 1200 după Chr.»¹ in secțiunea despre Romani, atingîndu-se calcularea pe degete, se descrie un metod de calculare pe degete, care s'ar întrebuintă in România. Și până voi puté scrie din acel op unele amînunțe, care pot să intereseze și pe nematematici, me grăbesc a comunica in următorele cele aflate la autor despre calcularea pe degete la Romani și despre metodul păstrat in România, semnalat in indicele alfabetic cu «Wallachische Bauernregel» (regulă țărănescă valachică.)

«Pentru calcularea pe degete (la Romani) stă tradițiunea cea mai vechie, căci după Pliniu² regele Numa deja cunoșcea represintarea numerilor prin degete. Dînsul adecă a rădicat o statuă țelului cu față duplă Jan, ale cărui degete indicau numărui 355 ca număr al țilelor din an. Macrobiu³, scriitor roman de mai tîrțiu, amintește aceaș datină de a represintă pe Jan cu degete incovoiate, numai nu numește pe Numa de urzitor, și numărul represintat al țilelor anului îl pune 365, evident că l'a luat din anul roman de mai tîrțiu, fără să fie avut inaintea ochilor vr'o iconă seu statuă vechie. La Marțian Capella⁴ aritmetica ca țeită infățizează numărul 717 cu ajutorul degetelor.⁵ Pe lângă aceste date despre numerii determinați infățiași prin incovoierea degetelor, se mai pot aduce multe locuri din scriitorii romani din cele mai diferite timpuri, cari constată in general calcularea pe degete. Mîna dréptă, dice Plaut⁶ compune socôta. După Suetoniu⁷ banii de aur se numără cu cuvîntul și cu degetele. La Quintilian⁸ se amintește abaterea dela comput prin mișcarea nesecură seu

¹ Vorlesungen über Geschichte der Mathematik von Moritz Cantor . . . Leipzig . . . Teubner 1880.

² Histor. natur XXXIV, 16.

³ Conviv. Saturn, I, 9.

⁴ Satură VII init.

⁵ Autorul nostru intr'alt loc descrie cuprinsul operei lui Marțian Capella „de nuptiis philologiae et Mercurii de septem artibus liberalibus — (despre nunta filologiei și alui Mercuriu, despre cele șapte arți liberale.) La acea nunță se presintă cele șapte șciințe : gramatica, dialectica, retorica, geometria, aritmetica, astrologia și musica . . . Aritmetica se arată represintând cu incovoierea degetelor numărul 717. Minerva întrebata de filosofie, ce înșemăna numărul acela, respunde că aritmetica salută pe Joue cu numele lui. Acêsta se esplică așa : Joue e inceputul tuturor lucrurilor și cuvîntul grecesc *ηεκαη* infățizează valôrea numerică $8 + 1 + 100 + 600 + 8 = 717$.

⁶ Miles gloriosus act II sc. 3, Dexteră digitis rationem computat.

⁷ Claudius XXI . . . ut oblatos aureos voce digitisque numeraret.

⁸ Si digitorum solum incerto aut indecoro gesta a computatione dissentit.

P R I M U L A M O R .

neconvenită a degetelor, asemenea la alții.¹ Mai aducem deosebit numai un loc, pentru că constată urmarea progresivă din stânga spre dreapta, care am aflat-o mai pe urmă încă la Nicolau Rhabda ca regulă.² La Juvenal³ adică omul trecut peste o sută de ani își reprezintă anii deja pe mâna dreaptă. Descripțiunea mai pe larg a modului, cum se arată numerii prin mișcarea degetelor, detorită monachului școțian Beda Venerabilul din secl. VII și VIII aparține deja literaturii evului mediu, cu care ne vom ocupa în capit. 38.

«Póte că cu acea respândire medievală a calculării pe degete, póte că chiar cu îndatinări romane sânt a se pune în legătură urme, care s'au păstrat până în ziua de astăzi. În Valachia⁴ se întrebunțază degetele spre a afla productul a doi numeri de o cifră mai mari de cinci. Degetele fiecărei mâni dela cel mare (policar) către cel mic capătă valorile 6 până la 10. Având a multiplica doi numeri d. e. 8 cu 9 se redică optariul (degetul mijlociu) dela o mână și noariul (degetul inelar) dela cealaltă. Degetele celelalte către cel mic dela amândouă mâinile (2 degete și un deget) se multiplică și ne dau uniunile produsului (2.1=2). Degetele către policar împreună cu cele redicate (3 degete și 4 degete) se adaug și ne dau decimile produsului (3+4=7) deci 8.9=72. Esactitatea acestei multiplicațiuni complimentare este evidentă. Fie a și b numerii de multiplicat, atunci $10-a$ și $10-b$ sânt degetele către cel mic, $a-5$ și $b-5$ degetele către policar. Deci după regulă se formază: $(10-a)(10-b)+(a-5+b-5)=100-10a-10b+ab+10a+10b-100=ab$. Scopul ce se ajunge prin această consistă în aceea, că e de ajuns a ști de rost secțiunea tabelaj pitagoreice (odată unul) numai până la de 5 ori 5,⁵ cruțându-se secțiunea, care începe cu de 6 ori 6 și așa mai încolo.»

«Dacă cutezăm a presupune, că aci sânt urme de calcularea romană pe degete, sântem îndemnați spre această prin faptele speciale, că caracterele numerice romane VI, VII, VIII séu IIX, VIII séu IX au putut ușor conduce la observarea numerilor complementarii întrebunțați aci; apoi asemenea procedere s'a aflat și la țerani franceși, și în evul mediu întimpinăm regula asemenea, despre ce în capit 40; în fine există și o divisiune complementară, pentru care nu se oferă mai de aproape altă origine decât romană. Dăcem, mai de aproape (zunächst) pentru că e totuș posibil, că vor trebui urmate calculațiunile complimentare până în Grecia, decât ar există presupusețiunile necesare, înțelegem manuale de calculare. Amintim procederea atribuită lui Nicomachus, de a afla cuadratele numerilor, care procedere inse nu se acupere cu multiplicațiunea complementară, dară indică familiaritate decisivă cu această.»

Până aci autorul, din carele am tradus așa și când literalmente. Dânsul provocă la periodicul lui Hoffmann memorat în nota 12. Nu știu încă, decât în periodicul acesta se află și alte amenunte bunăoară despre persoane și locuri, de aceea cei ce au la îndemână acest periodic ar face serviciu cauzei, decât ne-ar informa pe calea acestui organ despre cuprins. Pentru constatarea mai de aproape a adevărului, literaturii noastre din acele locuri, pe unde se mai practică séu s'a practicat metoda descris, ar trebui să-și co-

munică observările sale cu atât mai vârtos, că este vorba despre remășițe antice, care pot să serve și de argument pentru originea noastră.

Ca metoda schițată de autor să se pótă introduce între tinerimea școlară cel puțin ca jucărie instructivă, écă proba pentru toți numerii de la 6 ori 6 până la 9 ori 9. Degetul cel mare (policariul) are valoarea 6, aretătorul 7, mijlociul 8, inelariul 9, cel mic 10 la ambe mâinile. Pentru 6 ori 6 întindem dela ambe mâinile degetul cel mare: către cel mic rămân câte patru degete, deci de 4 ori 4 fac 16 unimi. Celelalte două degete redicate séu întinse dau două decimi, deci laolaltă 36. — 6 ori 7, la stânga d. e. redicăm șeseriul, rămân către cel mic 4 degete, la dreapta redicăm septariul, rămân către cel mic 3 degete, deci 3 ori 4 fac 12 unimi, celelalte degete adause 1+4 dau 3 decimi, așadară împreună 42; 6 ori 8, stânga șeserul redicat rămân 4 degete către cel mic, dreapta redicat optarul rămân către cel mic 2 degete, deci 2 ori 4 fac 8 unimi, celelalte degete 1+3 dau 4 decimi, deci 48; 6 ori 9, stânga ca mai sus lasă 4 degete spre cel mic, dreapta 1 deget, așa dară 1.4 = 4 unimi, celelalte degete fac 5 decimi, deci 54, 7 ori 7, la ambe mâinile întinse șeptarul rămân spre cel mic câte 3 degete, 3 ori 3 fac 9 unimi, celelalte degete dau 4 decimi, deci 49; 7 ori 8, stânga redicat șeptarul rămân spre cel mic 3 degete, dreapta redicat optarul rămân 2 degete spre cel mic, așa dară 2 ori 3 fac 6 unimi, celelalte degete dau 5 decimi, deci 56; 7 ori 9, în stânga rămân 3 degete spre cel mic, în dreapta 1, așa dară odată 3 unimi, celelalte degete dau 6 decimi, deci 63. 8 ori 8 la ambe mâinile redicat șeptarul rămân spre cel mic câte 2 degete, 2 ori 2 dau 4 unimi, celelalte degete fac 6 decimi, deci 64; 8 ori 9 veți mai sus esemplul esplicativ al autorului. 9 ori 9, la ambe mâinile întinse nouarul rămân spre cel mic câte 1 deget, odată 1 una unime, celelalte degete dau 8 decimi, deci 81.

Afară de metoda descris mai sus există la popor diverse jucării și ghicituri numerice, la prima vedere fără nici o importanță, dar care asemenate cu cele dela alte popore și cu cele păstrate în cărți mai vechi, revérsă nu puțină lumină asupra cursului culturii, de aceea cei ce sânt în contact mai de aproape cu poporul să nu pegețe a le culege și a le publica și în cas, când nu le-ar ști deocamdată esplicatiunea.

Teodor Roșiu.

Proverbe.

- Trei lucruri nu se pot cunoște bine decât cu anume prilej: curajul în primejdie, înțelepciunea în furie și prietenia în nenorocire. (Chinezesc.)
- Sirguinta e mama averei. (Englezesc.)
- Când ai vrabia în palmă, țiar plăcé s'o ai și pe cea de pe par. (Românesc.)
- Cui îi e dragă preotésă, se face și pustnic. (Românesc.)
- Ce aud copiii în casă, se aude întotd'auna afară. (Englez.)
- La lauda mare, să mergi cu sacul mic. (Românesc.)
- Mândrul comite cele mai multe greșeli. (Chinezesc.)
- Inima are auș mai bun decât cea mai fină ureche. (Bohem.)

¹ O colecțiune în care se află și citate din sântii părinți bisericești este la Rocco Bombelli «Studi archeologico-critici circa l' antica numerazione italiana — 1876.

² Acesta e grec, carele a scris despre calcularea pe degete, amintit de autor în tractatul despre matematică la greci.

³ Sat X v. 248 suos jam dextra computat annos.

⁴ D. Pick in Hoffmanns Zeitschr. für math. und naturw. Unterricht V, 57 (1874).

⁵ Autorul are 4 ori 4, ce e eróre evidentă.

Scrisori din prinsórea de stat.

Seghedin, august 1891.

II

Tu care te veselești în aerul libertății; care te bucuri de bucuria părinților tei s'eu te delectezi la jocurile copiilor tei; tu care te simți fericit în mijlocul unei societăți oneste, tu iubite cetitorule, mulțumește lui D'eu, că ți-a dat posibilitatea a gustă neșinat din fructele arborelui libertății! . . .

Tu, iubite cetitorule, care poți nu ți-ai dat sémă încă nici odată cu ceea-ce însemnă libertatea ta personală; tu nu știi câte vaiete și suspine străbat din peptul celuia ce cugetă la viața ta ce o guști în plăceri — pe când zilele lui »fără sóre și fără serbătóre«, le petrece după cuprinsul a 13 paragrafi! . . . Iar acești paragrafi nu s'unt de nesuferit pentru acela care intră în prinsóre astăzi, și ese mâne. Unul ca acesta este mai mult un visitant al prinsorii. Se întórece inse fóia pentru acela care are să petrecă unul, doi s'eu trei ani între zidurile prinsorii și, care trebuie necondiționat să-și acomodeze traiul vieții legilor prinsorii.

Cugetă-te, despărțit de familia ta; despărțit de aceia pe care îi iubești; despărțit de lumea liberă și de bucuriile ei. Iar în acésta »despărțire« de lume te cugetă între ființe străine de tine, străine de durerile tale și reci și nepăsătóre de nevinovata ta vină.

Numai cugetându-te astfel, vei puté înțelege și durerea ce o putú simți »între străini«, numai între străini, poetul Crețian, când cântă străbătut de durere:

«Cu străini am stat la mésză
«Și cu ei m'am ospétat,
«Dar gândind la mine-acasă
«Lacrimi riuri am vészat.»

Chiar așa și noi prinsonerii, toți străini între străini; toți cu dureri și doruri cari diferesc unele de altele după cum diferesc și viața noastră, etatea noastră, timpul de prinsóre și naționalitatea noastră. Și totuș un ce neexplicaver ne face să ne apropiăm unul de altul, să ne compătîmim și mângăem imprumutat! ? . . .

Să nu amintesc despre decursul proceselor celor osândiți; să nu amintesc despre acelea nopți și zile pline de agitare internă, când osânditul este aprópe ca să intre în prinsóre. Despre acestea sentimente sufletești numai acela poți să vorbésză, care a beut pocalul suferințelor din prinsóre.

Ești osândit, ai prin urmare să te supui sentenței.

Prinsonerul se presentă la directoratul prinsorii, iar de aici primind biletul de intrare în prinsórea de stat — i se deschid porțile de fer, iar sergentul prinsorii îl conduce în chilăa menită pentru espiarea »crimei.«

Din momentul în care ai pășit pragul rece — o altă viață se începe pentru osândit. A perdut libertatea — dar nici nu-și mai poți face idee despre viața celor neincătusați între murii înalți și groși.

Urméză cunoșcința cu colegii cari de present se află sub custodia onesta. Atunci auzi suspinele și lamentările după libertate; acelea suspine, care luându-și sborul din adâncul sufletului, străbat pline de duióșie cătră înaltul cerului.

Unul lamentéză, că are doi ani; altul un an;

un al treilea șese s'eu noue luni și tot așa până la cel ce are o săptămână s'eu doue-trei zile.

Nu pot să nu amintesc la acest loc o scenă de care pururea îmi voi aduce aminte.

La 15 iunie a. c. adecă în ziua în care am împlinit o jumétate de an, eram informați că intră în prinsóre pe timp de patru zile un sas din Ardeal.

Me plimbam împreună cu colegul Traian, când se deschid porțile și intră un bărbat înalt, îmbrăcat în vestminte întunecate, cu pălărie lată și purtând o păreche de desagi pe spate.

Îndată ce l'am vészut — am și șciut că respectivul e sasul despre care eram informați! . . . Palid, tremurând, cu ochii inspăimântați, cu gura întredeschisă, cu mâinile pe pept . . . iacă cel dintéiu pas în prinsóre al acestui om! . . .

Eu îl agrășesc nemțesce: cum îl chiémă și de unde e? Iar el cu ochii lăcrimândi, cu graiul înecat îmi spune, că-l chiémă: Michael Orendi și că e din Ciucul-mic.

Amicul Traian îl avorbeșce romășesce spunându-i ca să nu-i fie nici o témă; să-și dee curagiu, deórece nu are să fie aici numai singur.

I s'a pus la dispoziție chilăa nr. 17 — apoi în scurt timp încă înainte de améđi a făcut cunoșcință cu toți ceialați colegi. Dar el s'ermanul nu vorbiă decât numai limba germană și romășescă, un ce care nu prea convine multor șovinisti chiar și aici! . . .

Vei fi curios, iubite cetitorule, pentru ce a intrat acest om cu atála frică în prinsóre! ?

Iacă ce ne-a comunicat d'ensul:

«Am fost osândit ca agitator, pentru că am refusat cu alți consăteni plantarea de arbori pe drumul de fésză, după cum ordinase comitatul. Antistea comunală nu șciea să ne spună, că lucrul ce facem, cade în competența concurinței comunale s'eu comitatense. Eu pretindeam să șciú decă mi se compută zilele în una din aceste concurințe.

S'a început cercetarea contra mea; fost-am purtat de gendarmi; fost-am închis — iar în fine me trezesc osândit la patru zile »prinsóre de stat.« Prinsóre de stat? Óre ce prinsóre, ce temniță, e aceea? Întrebat-am în drepta, întrebat-am în stânga, dar nu șciea nime să-mi deie deslușiri. Ba ce e mai mult, într'o sésză vine la mine în povești un vecin ce fusese cătană și-mi spune: că prinsórea din Seghedin e edificată pe alvia Tisei. Prinsonerii dorm pe șine de fer; la d'ensii vin șerpi, bróșce, șopirle și alte jivinii; ba decă nu s'unt atenți când dorm, cad în Tisa, și nu mai șcie nime ce e de capul lor! . . .

«Vecinul meu respândi vestea asta prin întreg satul, așa cât din om cuminte ce s'unt, ajunsei mai să cred, că așa va fi temnița de stat.

«Când am plecat de-acasă mi-am luat remas bun dela soție și copii în nădeșde, că șcie D'eu decă-i voi mai vedé! . . . Tot satul nostru ține, că nu o să me mai vedă! . . .

«Ba, necasul mi-l mai mărășce un domn necunoscut pe tren, căruia îi descoperisem scopul călétoriei: »Ó s'ermăne! — îmi dize — tu nu vei mai vedé sórele! . . . Nu-ți vei mai îmbrătoșă copiii.

«Cugetam — dizea s'ermanul sas — să me arunc din vagon, să-mi sfarime rótele capul! . . .

«Pe lângă acestea necasuri, în ziua intrării în prinsóre, eu așteptam să me bage în vre-o chilie colo cu temnițerii — arătând spre prinsórea vis-à-vis numită »Stéua« — dar directorul îmi dize: »Dta mergi în altă temniță« . . . Vai! eram să cad de supérare; eram pe aci să me rog de dl director să me lase în temnițele acelea . . . dar nu mai șcieam de mine nimic. Am cugetat, no! cu mine tot e gata . . . tot a avut dreptate vecinul meu! . . . Acuma inse s'unt

liniștit, mulțămesc lui Dzeu că mi-a dat ómeni buni din țera mea. Am să le spun eu consătenilor mei, cu cine am fost in temniță.»

Am reproduș acésta întemplare, din motivul, ca să șcie lumea mai cultă, ce idei are poporul de rënd despre prinsórea de stat. Încă și torturați trupeșce?..

O, dar trebuie să fie torturați și trupeșce prinsóerii de stat, căci mai mare e tortura sufletéșca pentru cel nevinovat, când șciindu-se despoiat de libertate, se vede chiar uitat din partea aceloră pe cari atăta îi iubeșce — și pentru cari suferé. Iar decă este in lume, durere nevindecaveră, atunci durerea, că se póte vedé prinsónerul uitat până și de cei mai intimi amici și conșoți de luptă, acésta durere este sdrobotóre.

Regina poetă a șis, că nu este decăt o fericire: datoria și numai o mângăere: munca.

Salutare și frăție.

Preotul Macavei.

B o n b ó n e.

La o serată.

Un domn care face curte vecinii sale:

— Cine o fi domnul ăla gros care are capul așă de mare?

— E bărbatul meu, dle.

Domnul vrënd să o drégă.

— Ciudat! Ai băgat de sémă, dnă, că mai tot-d'auna ómenii cei mai groși la cap au femeile cele mai frumóse!

*

— Cum ți s'a părut, bărbate, că am fost in tablourile vivante?

— Incântátóre.

— Mulțămesc.

— Dar...

— Dar, ce?

— Me mir cum ai putut să taci atăta vreme!

*

Profesorul de aritmetică cătră elev:

— Decă ai fi om mare și ai avé 3000 de franci, decă ai vré să-ți cumperi o casă care ar costă 10.000 franci, ce ți-ar mai trebui atunci?

Elevul: O nevéstă bogată!

P r i m u l a m o r.

— Veđi ilustrațiunea de pe pagina 401. —

Epoca fericirii, timpul ilusiunilor incântátóre.

Ochii nu ved decăt flori pretotindene, inima nu simte decăt plăcere dumneđeiescă.

Tot ce intimpinăm, ni inspiră bucurie, iubim totă lumea și n'am fi in stare să facem réu nimenuia.

Ínima se deschide la prima impresiune delicată și gustă cu fericire plăcerea unui simțemént necunoscut pân'atunci.

Și cât de iute se nașce acest simțemént!

O vorbă scăpată, o privire furișată, o stringere de mână e de ajuns, și ți se schimbă indată tot organismul.

La mész nu poți mánca, nóptea nu poți dormi, nu mai dorești să veđi pe nimene decăt pe ea și când o reveđi, tremuri, devini palid, te uști pe picioare, par că e o făcătura.

Simți plăcere mare și totuși par că te dóre ceva; guști un ce fórte dulce, dar tot odată și amar grozav; te cređi fericit peste mészură, dar in acelaș timp totodată și nefericit.

Par că ești scos din minte.

Dar nu ești. Tótă schimbarea consiște in aceea, că ești inamorat, ce n'ai fost nici odată, că ți s'a incubat in suflet primul amor...

Primul amor!

Acesta e subiectul ilustrațiunii din nr. presinte.

I. V.

LITERATURĂ ȘI ARTE.

Șoiri literare și artistice. Dl. B. F. Hașdeu va scóte in curënd o nouă fasciculă din lucrarea sa monumentală «Magnum Etymologicum Romaniae.» — *Poesiile lui Eminescu* vor apăre in curënd la Bucureși in a patra ediție, care totodată va conține și un studiu nou al dlui Titu Maiorescu, asupra pessimismului in poesiile lui Eminescu. — *Dl. N. Densușianu* publică in *Analele societății istorice* din Berlin un raport asupra mersului literaturéi istorice la románi cu incepere dela 1882 până la 1890. — *Dl. Dionisiu O. Olinescu*, concipist de finanțe c. r. din Cernăuți, bine cunoscut și publicului nostru din corespondențele sale bucovinene, a fost numit de cătră comisiunea centrală c. r. pentru conservarea și cercetarea monumentelor de arte și istorie din Viena, membru corespondent al ei. — *Dl. Henrik Tiktin* a publicat la Iași partea primă din «Gramatica Română», care cuprinde etimologia. — *Dl. Nicu Filipescu-Dubău* a publicat la Bucureși «Dicționarul geografic al județului Dorohoi» lucrare premiată de societatea geografică română din Bucureși.

Albumul României. Pictorul Al. Antoniu va publică in curënd la Bucureși un «Album al României, care va cuprinde: Tóte monumentele istorice; tóte orașele; vederi și costumuri naționale din tóte districtele; clădirile publice, principale și particulare; ruinele cetăților vechi și locuri istorice; domeniile corónei. Albumul va conține 1500 de icóne. Guvernul a promis un ajutor dlui Antoniu

O antologie universală. Dl. dr. W. Rudow, care a tradus in limba germană multe poesii românești, a scos la lumină tot in germaneșce un volum de poesii traduse din tóte limbile mai culte; o prea interesantă antologie acésta, care pe 300 de pagine ofere cetitorilor o cunoșcere repede a literaturéi universale. Poesiile románi sânt reprezentați fórte bine prin V. Alecsandri, D. Bolintinian și Eminescu. Volumul pórtă titlul «Um die Erde» și a apărut in Germania.

Atlasul manual al României, de dl. G. I. Buzoianu, profesor de geografie in Craiova, a apărut. Lipsa unei asemenea lucrări eră de mult simțită și dl. Buzoianu a recunoscut acésta lipsă, dând la lumină primul atlas al României. Atlasul e împărțit pe județe, conține tóte liniile orografice și hidrografice ale țerei și, pe lângă serviciul care îl va aduce in gimnasii și licee, va fi de mare folos oficerilor cari se ocupă cu studiul geografiei militare. Autorul, șerie «Universul», a primit mii de mulțumiri și felicitări din partea studenților și a militarilor.

Cărți școlare. In editura librăriei H. Zeidner din Brașov au apărut de sub presă: 1. Dogariu D.: «Noul abecedar ilustrat» partea I, intocmit pe baza cuvintelor normale pentru anul I. de școlă. Prețul unui esemplar legat 15 cr. 2. Partea a II. legat pentru anul II. de școlă. Prețul unui esemplar legat 18 cr. 3. «Conductor practic» la aplicarea «Noului Abecedar ilustrat». Prețul unui esemplar 12 cr. Zaharia G.: «Carte de cetire» pentru școlele primare române, prelucrată după mai mulți autori cu mai multe ilustrațiuni: Partea I pentru anul III. de școlă. Prețul unui esem-

plar legat 24 cr. Partea II pentru anul IV. de școlă. Prețul unui esem. leg. 28 cr. Tóte aceste manuale sânt lucrute pe basa unei esperințe îndelungate, pentru care se atrage atențiunea dlor invetători și se pot procura prin ori și care librar.

Foi de suvenir. Din incidentul jubileului de 150 de ani al regimentului de infanterie Nr. 37, care se va ține la 8 l. c. in Oradea-mare, unde se află in garnisonă numitul regiment, a apărut tot aici in tipografia Iosif Lang o broșură și in limba română, sub titlul de sus și semnată de colonelul Anton Wolf, in care se face istoricul acestui regiment. S'a înființat, in o epocă fôrte turburată de resbóie, sub împărătesa-regina Maria-Teresia, și de atunci incóci se completéză din Biharia, prin urmare românii ii dau un contingent mare. De când s'a înființat regimentul, el a luat parte în tóte bătăliile mari, pe care broșura le descrie amănunțit, înșirând pe tóți eroii din trecut ai regimentului, printre cari cu plăcere vedem mai multe nume românești. Mai adaugăm, că acuma proprietarul regimentului e arhiducele Iosif. Traducerea română, făcută sub îngrigirea dlui căpitan Ioan Humița, e bine reușită. Despre programa-serbării, mai la vale.

Savitr. Provestire indică din Mahabarata, traducere G. B. Duica, a apărut la Sibiu, ediția autorului, tiparul institutului tipografic, societate pe acții. Broșura e precedată de o prefață a dlui Ioan Slavici, care apără pe traducător in contra «sfințiilor lor dela Blaș», spunându-i din capul locului, că: «Supărarea ómenilor, care au fost in stare să publice vr'o dece lungi articole, pentru ca să dovedescă, că Mihai Eminescu eră un imbecil, nu trebuie să determine voința noastră in materie de publicațiuni literare.» Traducătorul a dedicat lucrarea sa mamei sale. Prețul 25 cr. séu 50 bani.

Hașdeu despre Cogălniceanu. Cea din urmă broșura a «Revistei Noue» publicând portretul lui Cogălniceanu, dl B. P. Hașdeu i-a făcut următoarea subscriere: «A desgropat hrisovele străbune. A îngropat privilegiile sociale. A împămênțenit pe țeranul român și a despămênțenit pe călugărul grec. A fost democrat fără anarchie și cosmopolitism.»

O revistă critică. Dl Gherea va scóte in tómnă acésta revista sa de multe ori anunțată; va eși in trei luni odată și se va ocupa in deosebi de critica literară; va mai publică studii artistice, precum și nuvele și poesii.

Diare noue. *Săteanul*, «fóie pentru trebuințele nóstre», a apărut la Beregsau in comitatul Timișorii, sub redacțiunea dlui Em. Adreescu, invetător, care a redactat și «Junimea Română», incetată din lipsa de spriginire. Nóua fóie va eși in fiecare duminică. — La București au apărut următoarele diare: «Albina» va eși odată pe lună și se va ocupa de economie; «Lumea Nouă», diar politic, odată pe săptămână; «Locila» diar umoristic. — *Minerva*, diar literar beletristic și de distracțiune, sub redacțiunea dlui George Curtean, a apărut la Bistrița; va eși de doue ori pe lună.

TEATRU ȘI MUSICĂ.

Șciri teatrale și musicale. Dl Ioan Nenitescu a scris o piesă intitulată «Fetele lui Părvu» pe care o va prezenta direcțiunii Teatrului Național din București. — Dna *Smara* lucréză la o piesă, al cărei suțet s'a scos din viața socială română. — Dl *Maurice Cohen* a scris o operetă in trei acte, tecstul asemenea e de dsa. — *Tenorul Gabrielescu* a fost angajat la teatrul liric din Rio-de Janeiro. — Dl G. Stefă-

nescu, maestru de musică in București, a făcut propuneri dlui Maican pentru inchirierea sălei celei noi de teatru ce se face la Ateneul vechiu; dl Stefănescu voește să inșchebeze o trupă de operetă română.

Teatrul Național din București. Iată după diarale bucureștene piesele cari s'au depus până acum la Teatru și s'au dat spre cercetare la membrii comitetului: «Talpa Iadului», basme-ferie de dl. T. D. Speranță, s'a dat dlui Anghel Demetrescu; «Ion Vodă cel cumplit», drama in 5 acte de dl. Leonescu, s'a dat dlui V. A. Ureche; «Omul Vécului», comedie de O. Safir s'a dat dlui Vintilă Rosetti; «Lila», dramă de Caton Teodorian, s'a dat dlui D. R. Rosetti; «Dómna Chiajna», (piesă-premiată) dramă de Niger și Ținc; «Ion Rodeanu», comedie localisată din nemțesce de dl Gusti; «Stefan Vodă», dramă premiata de Iosif Vulcan; «Nebuniile amoróse», (Les folies amoureuses de Regnard) comedie tradusă de dl Aslan. — Adunându-se artiștii, dl. C. Stăncescu, membru in comitet, in discursul pe care l'a ținut a spus între altele, că direcția formă până acum trupă de operetă cu scop să ajungă la o bună trupă de operă, dar vedând că nu póte ajunge acésta țintă din cauza lipsei de elemente, a renunțat deocamdată la formarea unei asemenea trupe pentru anul acesta. Iși rezervă inșe dreptul a o formă imediat ce va avé elementele trebuincioșe.

Concertul din Hațeg, dat la 4/16 august, cu ocașiunea adunării generale a Asociațiunii Transilvane, de cătră reuniunea română de cântări de acolo, a mulțumit pe tóți. Programa ce o publicarăm și noi a fost executată precis. Dșórele Maria Popovici, Ersilia Popovici, Victoria Vlad, și domni I. Demian, Corneliu Popovici, cari au executat piesele singuratic, au meritat aplausele frenetice. Corul, sub conducerea dlui Cornel Popovici, a fost fôrte bun. In cor au cântat dnele Maria Bariț, Maria Eliu și dșórele Lucretia Muntean, Ersilia Popovici, Mina Băies, Maria Morar, Elena Popovici, Victoria Vlad, Teresia Richly și dnii Aurel Eliu, I. Fugata, Marcu Ieledințan, Virgil și Valeriu Popovici, G. Demian, P. Ianza, I. Loca, Iosif Dumitrescu, Valeriu Popescu și Pera Pastila.

Concert in Ciocova. Reuniunea română de cântări din Ciocova a dat la 15/27 august concert, cu următorul program: Romănceuța, cor bărbătesc de Iacob Mureșian; Iată ziua triumfală, cor micșt de Humpel; Șoldan vitezul, monolog de V. Alecsandri, jucat de N. Sculean; Crénga ruptă, cor bărb. de I. Vidu; Poporului român, poesie de Iosif Vulcan, declamată de dșóra Milca Dola; Cisla séu Adunarea bătrănilor, operetă comică de C. G. Porumbescu. Conducătorul corului a fost dl I. Uzon; după concert urmă jocul.

Un nou cor bisericos. Din Cernăuți ni se scríe, că dl Eugen Meședer, secretar mitropolitan și dirigentul societății filarmonice române «Armonia» de acolo, a avut idea bună de a compune un cor micșt de domni și dame pentru a cânta in biserică. Acest cor a cântat întéiaș-dată in duminica Rusaliilor, incântând pe tóți cei adunați la biserică; asemenea a cântat și la ziua nașcerii Maj. Sale. Corul constă din 50 domni și 34 dómne și domnișóre, este dar un cor imosant. Liturghia pe care o cântă este compoziția lui Musicescu. Corespondentul nostru își esprimă dorința, ca corul acesta să devină stabil in biserică catedră din Cernăuți!

Concert la Arad. Corul vocal bisericos român gr. or. din Arad arangeză la 1/13 septembrie, sub conducerea invetătorului N. Stef in sala din pădurița orașului concert, cu următoarea programă: 1, «Imnul unirei» (A. Bărsaň), de C. Porumbescu — cor micșt. 2, «Mugur, mugurel» doină de N. Stef, solo cântată

de P. Mina. 3, Fragment din «Dumbrava roșie» (V. Alecsandri) de C. Porumbescu — cor bărb. 4, «Hora Sinai» (Gr. Ventura) de C. Porumbescu — cor micst. 5, «Imnul Domnului» (I. Grozescu) duet cânt. de M. Ursulescu, tenor I. și D. Gându, bass. II. 6, «Uită mamă colo 'n sat» (I. Tripa) de N. Ștef — cor bărb. 7, «Steluța» (V. Alecsandri) duet cânt. de Elena Niga (sopran) și Rosa Cuzman (alt). 8, «Fântâna cu trei izvóre» de G. Dima — cor micst. După concert urmază dans. În pauză 12 tineri coriști vor juca jocurile naționale Bătuta și Călușerul sub conducerea vătavului Paul Mina.

BISERICĂ ȘI ȘCOLĂ.

Șoiri bisericoesi și școlare. *Congresul național-bisericesc* al provinciei metropolitane gr. or. de Sibiiu s'a convocat de către Eșc. Sa arhiepiscopul și mitropolitul Miron Romanul pe 1/13 octombrie la Sibiiu. — *Consistoriul metropolitan din Sibiiu* s'a întrunit marți luând parte și eposcopii sufragani dimpreună cu toți membrii mireni și clericali. — *Dl. Samuil Popovici*, paroc gr. or. din Berii, a dăruit bisericii de acolo casa sa; iar protopresbiteratului Orăștiei 1000 fl. pentru stipendii. — *Dna Maria Belu* în Brașov, strada castelului nr. 33, anunță că cursul de instrucțiune practică condus de dsa se va deschide la 15/27 septembrie.

Alumneul gr. or. român din Timișoara a ținut adunarea sa generală în 25 august sub presiul dlui Emanuil Ungurian. Din raportul comitetului s'a constatat, că în anul trecut în Alumneu s'au întreținut 10 tineri, supraveghierea Alumneului a fost concretă dlui Ioan Istin paroc în Mehala-Timișorii. Acuma capitalul Alumneului se urcă la 7407 fl 85 cr. Pe viitorul au școlar s'au primit 12 tineri.

La șoala română de fete din Șimleu, înființată de Reuniunea femeilor române selăgene, inscrierile se fac până 'n 7 septembrie; la inscriere este a se plăti didactru 3 fl. și pentru bibliotecă 1 fl. La dorința părinților, elevele vor pute primi instruire în musică și în limba germană, pentru o tacsă moderată.

CE E NOU?

Hymen. *Dl. Corneliu Popovici*, fiul dlui Bucur Popovici din Hațeg, s'a logodit cu dșora Victoria Vlad, fiica dnei Aurelia Vlad n. Bariț din Orăștie. — *Dl. Ioan Petrovici* din Dobra la 3 septembrie s'a cununat cu dșora Ecaterina Fole în Lugos. — *Dl. dr. Aurel Novacu*, avocat în Biserica-albă, la 27 august ș-a serbat cununia cu dșora Ludmila Biesz în Biserica-albă.

Șoiri personale. *Principele Ferdinand*, moștenitorul tronului român, a împlinit vârsta de 26 ani. — *Dșora Elena Văcărescu* în sfârșit s'a despărțit de regina și din Veneția a venit la Viena, de unde va merge la Roma, unde se află părintele seu. — *Dl. Alecsandru Ancean*, vicenotar la judecătoria cercuală din Hidalmaș, a fost numit notar la tribunalul din Sibiiu. — *Dl. Gr. G. Tocilescu*, membru al Academiei Române și profesor la universitatea din București, a petrecut zilele aceste la Sibiiu unde a studiat biblioteca Bruckenthal.

Maj. Sa monaroul în Bistrița și la Timișoara. Maj. Sa va sosi la în 12 l. c. după miédăși la Bistrița și după ce va asistă la manevrele din ținutul acela, va merge la Timișoara, spre a visită espoșiția de acolo. Va sosi la 16 l. c. va fi în cvartir la episcopul r. c. Desewffy. Cu asta ocașiune vor merge acolo și episcopii români

Ioan Mețianu și dr. Victor Mihályi spre a bineventă pe Maj. Sa. Petrecerea în Timișoara va ținé numai o di; monarcul va sosi dimineța la 9 și va plecá séra după prânđul, care va fi la 6 ore.

Assoiațiunea transilvană. *Despărțământul Ciachi-Gârboiu* a ținut adunarea sa generală, la Ciachi-Gârboiu, în 1 august n. sub presiul dlui protopop Ioan Hațegan. Adunarea a fost forțe slab cercetată și numai 18 fl. s'au adunat. În principiu s'a hotărît să se înființeze în ținutul acela un mușeu archeologic-sciintific. Comitetul s'a compus astfel: președinte Ioan Hațegan, secretar Vas. Pop. membri Elia Șerban, Ștef. Bușița, Ioan Șandor și Gr. Crăciunaș; penultimul cassar și cel din urmă controlor.

Petrecerea de dans din Pâncota, comitatul Arad, arangiată la 11/23 august de junimea română de acolo, a atras multă lume din părțile acele. Dansurile sociale s'au jucat de 42 părechi. Dintre familiile române aradane, au luat parte: Pavlovici, Buda, Vașca, Nichodin din Pâncota, Rusu din Șiria, Morariu, Borlea, Popescu din Maderat, Morariu și Turic din Têrnova, Ungurean din Curtacher, Feier din Boroșineu, Zaslo și Crișan din Seleuș, Tripon din Agris, Conopan din Pauliș, Mateiaș din Pecica, Laza din Cherechiu, Constantin Popovici din Comlăuș, Mihai Veliciu din Chișineu, Codrean din Șielău, Popovici din Otlaca, Serb din Chitighaz, Serb din Pil, Petruț din Șepreuș, Oncu din Arad etc. Dintre dșore ni se însemnă următoarele: Surorile Pavlovici, surorile Feier, surorile Petruț, Aurelia Serb, Aurora Cornea (în costum), Mila Borlea (în costum), Elena Rusu, Adela Codrean, Gabriela Codrean, Elena Serb, Florica Tripon, Maria Popescu, Angela Maier, Iulia Dascal, A. Russu, Gabriela Moldovan, Emilia Musca, Turic. Poesia vieții nu e nici la un popor atât de pregnant esprimată, ca și în poesie și jourile năstre naționale. Într'ensele se esprima spiritul și caracterul românesc. *Punctul disonant* al petrecerii, ne șcire informatorul nostru, a lost regenerarea jocurilor naționale. Romana a lipsit cu totul, iar Ardeleana s'a jucat româneșce numai de bătrâni; tinerii jucau ciardașul în Ardeleană și anume în forma cea mai nedecentă și inconveniabilă pentru o societate de bun simț. Îmi eră milă de fetițele năstre sucite și resucite în tempo tremurando a la «Suppé csárdás.» Să sperăm, că la anul, la sta Maria, va fi mai bine! Deocamdată felicităm tinerimea c'a luat inițiativa!

Jubileul unui regiment. Regimentul de infanterie archiducele Iosif nr. 37, care se completează din comitatul Biharia, la 8 l. c. va serbă în Oradea-mare jubileul de 150 de ani al esistenței sale. Spre scopul acesta regimentul și orașul au făcut mari pregătiri. La 7 septembrie séra va sosi proprietarul regimentului archiducele Iosif cu fiul seu Ladislau și va fi în cvartir la episcopul Schlauch. Orașul se va ilumina și musica militară va face retragere cu torțe. La 8 septembrie dimineța la 4½ ore revelion cu musica pe strade, la 7½ regimentul va plecá la câmpul de esercițiu; acolo archiducele va ținé revistă asupra trupelor și le va adresá o cuvântare, împărțind dimpreună cu fiul seu premii între soldați. Primarul orașului va predá actul de fundațiune de 1000 fl. a orașului. În sfârșit episcopul castrens Belopotoczki va servi o missă campestră. După miédăși la 4 va incepe serbarea feciorilor regimentului în șanțurile cetății; între altele, se vor ținé trei nunți, printre care una românească. Apoi ospetarea soldaților; séra reprezentație de gală în teatru.

Balul din Hațeg, dat în séra de 5/17 august, cu ocașiunea adunării generale a Assoiațiunii transilvane, a fost strălucit. Dintre danțurile noționale s'au jucat Hațegana și Romana, de vr'o 80 de părechi. Au luat

parte dōmnele Susana B. Popovici, Aurelia Vlad, Maria Bontescu, Amalia Oltean, Lucreția Muntean din Hațeg, A. Hossu din Deva in costum, M. Cosma din Petroșeni, Sidonia Major din Lugos, dr. Maior din Lugos, Septimia Danilescu din București in costum, Radic din Petroșeni, B. Maior din Pui, Virginia Vlaicu din Brașov in costum, Maria Bariț din Orăștie, Russu din Sibiu și dșorele Maria Popovici din Hațeg, Sidonia și Alma Maior din Lugos, Amalia Dima din Hunedōra, Emilia Roman din Hațeg, Victoria Vlad din Orăștie in costum, Elena și Ersilia Popovici din Hațeg, surorile Maior din Pui, Ema și Valeria Popovici din Hunedōra, Maria Bariț din Orăștie, Elena Balas din Hațeg, Piso din Sibiu, surorile Cutean din Deva, Vilma Moldovan din Deva, Elena Orbonas, Maria Craiu din Tergu-Jiu. Premiul pentru cel mai frumos costum național s'a adjudecat dnei Victoria Vlad din Orăștie, care a purtat un costum țărănesc din ținutul Orăștiei, lucrat intreg de dēnsa. Petrecerea a ținut până dimineața.

Esposiția română din Hațeg a avut cel mai bun succes. Presidenta comitetului arangiator dna Susana B. Popovici și dnele membre din comitet Ida Popovici, Mina Raț și Șarlota Baciuc pot fi mândre de acest succes. Numerul esposanților a fost 325, iar al obiectelor espuse 2101 din vr'o 200 de comune. Au colectat dnele Aurelia Demian, Luisa Pop, Aurelia Vlad, dl și dna Oltean, dl Ioan Muntean, dnele Otilia Degan, Ana Piso, Maria Șinca, Ana Demian, Eugenia Budoiu, Regina Dragomir și alții. Dintre dame au espus lucrări de mână de ale lor dōmnele și dșorele Leontina Micșă, Gliceria Mihuț, Luisa Reitescu, Ersilia Popovici, Maria Dămian, Victoria Vlad, Cornelia Lazariciu, Vilma Moldovan, Șarlota Baciuc, Valeria Cutean, Maria Popovici, Nina D. Pop, Maria Popescu, Ecaterina Dragits, Catia Vitan, Victoria Vlad, Maria Costa, Aurelia Vlad, Elena Balas și altele.

La Stâna-de-vale, loc de cură climatică in munții Beiușului, in vĕra acēsta s'a adunat un public numeros. Dintre români au fost acolo: episcopul Mihail Pavel, canonicul dr. Augustin Lauran, Gr. Borlan paroc gr. c. Letamare, Dr. Victor Szmigelski profesor Blas, dr. Isidor Marcu prof. Blas, Ioan Pop protonot. on. comit. Oradea-mare, Aurel Pop vice not. la judecăt. cerc. și soția Oradea-mare, Teodor Kos inginer Cavașd, Teodor Fașie și soția Beiuș, Toma Păcala protopresbiter gr. or. Oradea-mare, Iosif Vulcan și soția Oradea-mare, dr. Felician Bran actuar consistorial gr. c. in Oradea-mare, I. Ionaș profesor Brașov, George Pop profesor și familia Beiuș, Victor Borlan profesor Beiuș, Ioan Borlan cleric Letamare, Ioan Mureșan jurist, Traian Terebenț B. Lazuri, Iosif Pop notar Căbeșci, Dem. Pop cand. de preot Beiuș, Petru Herman proprietar in Răbăgani, Rosa Herman Răbăgani, Maria Moga și familia Popmezeu, Ioan Czibensky jurist Bratca, P. P. Herțe doc. Beiuș, Teodor Costa cand. de preot și Florica Costa Mădăras, T. Bulcu profesor Beiuș, Nicolae Diamandi catichet gr. or. Oradea-mare.

Petreceri de veră. La Șeica-mare intiligința română a arangiat in dumineca trecută, la 30 august n. o petrecere cu dans, vinitul curat a fost destinat pentru școala română de acolo. Comitetul arangiator a fost compus așa: președinte Aron Comșa, cassar Nicolae Racoța, controlor Ioachim Vintila, membri Iacob Butnariu, St. Morariu, Victor Muntean și Vas. Moga. — La Zemești s'a ținut in 15/27 august o petrecere cu dans, pentru ajutorarea școlarilor lipsiți.

Șoie scurtă. La Reșinari s'a inființat casină română, care s'a și constituit provisor, alegându-se președinte dl Ieremie Dancăș.

Neorolōge. Ana Iancu n. Petrila soția preotului

gr. or. Ioan Iancu din Cinteiu, comitatul Arad, a murit la 10/22 august in etate de 57 ani. — *Petru Varga*, absolvent de cl. VIII gimnasială, fiul dlui George Varga notar in Socodor, a reposit la 1 septembrie in etate de 18 ani. — *Th. Aman*, unul din primii pictori români și directorul școlei de belearte din București, a murit.

OGLINDA LUMEI.

Sănătatea reginei României. Diarele străine au alarmat lumea cu șciri foarte rele despre sănătatea reginei României. Diarul «L' Adriatica» din Veneția, unde petrece regina, desminte toate acele șciri, și scrie că starea ilustrei dōmne nu inspiră nici cea mai mică grijă, de și de trei patru zile, din cauza slăbiciunii, M. S. n'a eșit din apartamentul seu. De altmintrelea regina Elisabeta duce regimul de viață isolat pe care l'a adoptat din cea dintâi și a sosirii sale. Regina își petrece vremea in apartamentul seu, cu domnișorele sale de onōre Văcărescu și Theodori; ia gustarea, prânzul și cina la orele obicinuite și cu mâncările obicinuite. Intr'un cuvânt, nu e nici un semn care să pōtă da temei șcirilor alarmante. Cât despre depeșile ce in fiecare zi s'ar fi trimitând regelui Carol, e firesc că din prima și in care a sosit in orașul nostru regina a stat in corespondență telegrafică cotidiană cu soțul seu, iar intrucât privește pe prințesa de Wied care s'ar fi aflând lângă patul bolnavei de mai multe zile, până aseră n'a fost vĕdută la «Otel Daniela».

Moltke despre rēșboiul franco-german. La Berlin a apărut lucrarea mareșalului de Moltke asupra resbelului din 1870—1871. Prefața dice că nu ambițiunea principilor este o primejdie pentru pace, ci dispozițiunile popōrelor, nemulțumirea lor de condițiunile interioare și agitațiunile parțidelor. — Luptele cele mari din timpurile moderne au fost intreprinse contra voinței guvernanților. — Germania unită n'a intrebuintat forța sa decât pentru a păzi pacea. — Un guvern slab la un popor vecin este cea mai mare primejdie de resbel. — Acestea sânt condițiunile rele care au causat de asemenea resbelul dela 1870. Mareșalul de Moltke arată de asemenea faptul că șefii armatelor franceze au trebuit să se supună și consideratiilor politice. — El respinge acuzarea de trădare adusă contra lui Bazaine; face dreptate perseverenței lui Gambetta, dar critică diletantismul seu in modul de a conduce resbelul.

La Bayreuth. Dilele aceste se deschide la Bayreuth, in cunoscutul teatru special construit pentru Wagner, stagiunea anuală wagneriană. Deja a sosit acolo o mulțime de lume, mai ales englezi și americani. Scumpetea e foarte mare; chiriiile s'au urcat cu o sută la sută față de alți ani. O familie americană plătește chirie, pentru timpul stagiunii, 2000 de mărci și 100 de mărci pentru fiecare din cele 20 de reprezentații. Admirația pentru musica lui Wagner o costă deci, din aceste douē condeie, 4000 de mărci; mai pune hrana și alte cheltueli și ajungi la respectabila sumă de 6—7,000 de mărci. Repetițiunile sânt dirijate de ēnsăși dna Cosima Wagner, vĕduva celebrului compositor. Seria se va deschide cu opera «Tanhäuser».

Cestiunea bărbatilor. «Merită, ore, ca femeia să aibă un bărbat?» Acēsta e intrebarea, pe care o fōie engleză a pus-o nu de mult numerōselor sale cetitōre, promițând, pentru respunsul cel mai bun, drept premiu, un bărbat viu. Majoritatea damelor cu drept de vot s'a pronunțat pentru bărbat. Din consideratiilor fisiologice, sociale, economice și religiōse,

căsătoria s'a recunoscut a fi o instituțiune foarte necesară și frumoasă. O damă a susținut, că bărbatul inobilează caracterul femeii, chiar de nu se pòrtă cu ea tot'dauna prea bine; căci tóte suferințele sînt ca un purgator; ele purifică orice caracter. Altă damă a combătut această părere, dîcînd că femeia pòte ave un caracter bun și fără bărbat și că căsătoria este o absurditate, de órece nu se plătêșce ca cineva să se ia tótă viața după capriciile unui bărbat. După cum se vede, această fecióră îngâmfată are o idee frumoasă despre mijlócele de educație ale bărbaților. Impărțirea premiilor s'a amănat, fără a se arătá motivele.

Fómetea în Rusia. Situația economică în mijlocul Rusiei e de nedescris. Intr'un sat, un preot călător a vėdút șesespredede persoane cari nu puteau să mai mērgă, din cauza fómiei. Ómenii mor înainte de sosirea ajutórelor. Locuitorii nu-ș pot procurá nici legume; se hrănesc cu frunđe de arbori fierte. Intr'o localitate, 57 de copii din 150 au murit de fómie. Nu e permis nici unui rus să vorbēșcă de gravitatea situației. Guvernul rusesc a interđis esportul chiar al remășițelor de faină, care erá liber pánă acum.

Contra limbei femeilor. E vorba ca la Sorento, în Canada, să se pună din nou în aplicare vestita lege engleză contra femeilor ce se vor dovedi că au vorbit reu de aprópele lor. Iată textul acestei legi, care acum câțiva ani a fost aplicată și la New-Jersey, și încă nu s'a abrogat: «Ori-ce femeie va bārfi pe aprópele seu, va semēná discordie între vecinii pacínici și onești, va provocá prin comentarii reutációse certe și bătăi între indiviđi, între familii și familii séu va interpretá cu rea voință și va esagerá în reu faptele unei persoane, se va pedepsi în chipul următor: «Se va chemá în piață, un public cât mai numeros, prin batere de tobă, și apoi în fața acestui public vinovata va fi luată și bāgatá cu capul în apă sáratá de atâtea ori pánă i se va umplé burta de apă și va făgădui că nu mai clevețeșce»

Șoiri străine. Din Constantinopol se anunță, că acolo se pregăteșce proiectul unui pod peste Bosfor între Stambul și Scutari, de 2000 de metri, care va servi și pentru trāsuri și pedestrași, cât și pentru tramvai și o linie ferată. — *Guvernul frances* pregăteșce o reformă foarte importantă asupra tacselor judiciare. Se va suprimá tacsă pentru grefă, pentru timbre și înregistrare stabilite asupra actelor de procedură. Tacsesele aceste vor fi înlocuite cu un imposit unic, care s'ar percepe după judecata definitivă și ar fi proporțională cu valoarea litigiului. — *Studentii universitari din Odesa* au vestit pe cei din București că vor trimite o delegație la congresul universitar ce se va ținé la Giurgiu, în primele zile ale lunii septembrie. — *La cimitirul din Hamburg*, s'a inaugurat zilele astea un cuptor pentru ars morții. Solemnitatea a fost considerată ca un adevărat eveniment; au asistat delegați din Dresda, Baden, Frankfurth, Stuttgart și Viena. — *Se dîce că Turnul Eiffel* e gatá să cadă. Ca să se evite nenorocirile ce le-ar provocá un asemenea accident, s'au luat mēsuri pentru a se pune proptele turnului.

SFATURI HIGIENICE.

Contra reumatismului. Un remediu bun și practic pentru reumatism este și acesta: Se ia partea de jos a trunchiului unui stejar, să taie în forma tálpei piciorului, și se pune într'un cuptor pentru a se încălđi. Suferindul bine învălît se aședă cu picioarele góle pe bucățile de lemn și stă în nemișcare preț de

o oră. În cinci, șese zile, urmată această cură, pătîr mașul pòte fi sigur de vindecare.

Un consiliu pentru miopi. Să se silēșcă, pe cât se pòte, să citēșcă la distanță cât mai mare posibilă. Citirea de aprópe alterēză mult ochii celor cu vederea scurtă. Se recomandă de asemenea să se spele miopii, în fiecare diminetă, îndelung, cu un burete mólé imbibat cu apă curată și rece.

Cămeșile de bumbao sînt preferabile celor de in, mai ales véra. Cele mai bune haine sînt cele de lánă, subțiri véra și gróse iérna, de colóre albă. E foarte reu obiceiul de a sta în casă cu pālăria séu căciula în cap. Această deprindere produce, la cei ce o au, dureri de cap și căderea părului.

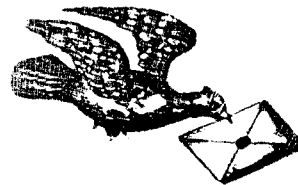
Pentru ca să dispară orepăturile dela buze: Disolvați o parte din acid boric în 24 părți de glicerină, adăogați 5 părți de anolină anhidră și 70 de vaselină, colorați cu o cantitate foarte mică de carmin și parfumați după gust. Pentru crepăturile dela mâni, aceeaș preparație, afară de anolină.

Valeriana e cel mai bun medicament în contra acceselor de nervositate. După ce doctorul indică doza potrivită cu temperamentul bolnavului, acesta pòte lua — fără nici o primejdie — regulat, medicamentul.

FELURIMI.

Cum dorm femeile? Un medic rus a supus unei cercetări această întrebare, căreia îi dete următoru răspuns: Mai întei, e de remarcat faptul, că femeile au trebuință mai mare de somn, decăt bărbații. Nervositatea, ce se găseșce mai mult în organismul femeesc, atrage după sine un somn ușor și visuri dese. Un somn ușor e neplăcut adese-ori, atăt pentru femeea, cât și pentru bărbatul ce intră tārdu acasă. Visurile femeilor se disting prin o mai mare vioiciune și rēmân mai bine în memorie. Femeile cari visēză mult, dorm un cias mai mult decăt cele ce nu visēză, căci visul oboseșce. Se șcie, că toți cei ce au un somn sánetos, fără visuri, se simt diminēța inviorați și întăriți.

Poșta redacțiunii.

Primul bal. Să ne ierți; dar nu putem ocupá un loc atăt de mare cu un eveniment atăt de mic. Ce-ar fi de fóia nóstră, decăt despre fiecare bal ce se dá mai ales acum în feriele școlare, amu publicá niște referade de 2—3 cóle? Ce-a fost esențial, am scos, din scrisórea abia legibilă.

Ve mulțumim.

Bocșa-montană. După absență de șese săptămáni, redactorul a sosit tocmai acuma acasă. N-i se va rentórce din concediu la 12 l. c.

Călindarul săptămânei.

Ziua sēpt.	Călindarul vechiu	Calind. nou	Sórele
Dumin. 11	după Rusáli Ev. dela Mateiu 19, gl. 2, a inv. 11	res.	ap
Duminecă	25 Apost. Vartolomeiu	6 Magnus	5 26 6 29
Luni	26 Mart. Adrian și Natalia	7 Regina	5 27 6 28
Mărți	27 Cuv. Pime	8 (†) Nașc. M.	5 28 6 26
Mercuri	28 Cuv. Moise Arap.	9 Bruno	5 30 6 25
Joi	29 † Tăier. cap. st. Ioan	10 Pulcheria	5 31 6 22
Vineri	30 SS. p. Ales. Ion și Pav.	11 Atanasia	5 32 6 20
Sâmbătă	31 Brēul Precuratei	12 Guido	5 34 6 18

Proprietar, redactor respunđător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipariul lui Iosif Lang în Oradea-mare.